

Нітенко О.В., кандидат
філологічних наук, доцент,
Національна академія
внутрішніх справ

РЕАЛІЗАЦІЯ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ПРАВА В ПОЛЬЩІ

З огляду на євроінтеграційні прагнення України видається доцільним вивчати досвід наших найближчих європейських сусідів, зокрема, Польщі. Так, дане дослідження являє собою огляд іншомовної підготовки майбутніх фахівців права в польських університетах. Вибірка університетів, розглянутих у ньому, ґрунтується на даних провідних світових рейтингів - Шанхайського, «Таймс» та «КьюЕс» - за 2015 р., на показниках цих університетів у національних рейтингах розглядуваних країн та на наявності юридичних факультетів у їх складі.

До топ-500 авторитетного Шанхайського рейтингу ввійшли два польських університети, а Ягеллонський університет Кракова посів у 2015 р. 327-е місце [1].

Факультет права й управління є найстарішим факультетом Ягеллонського університету Кракова. З 11-ти кафедр, що виникли, як і сам університет ще 1364 р., вісім пов'язані з правом взагалі, й законодавством зокрема. Наразі всі дослідження на факультеті права й управління індивідуалізовані. Наприклад, магістерські програми пропонують обмежену кількість основних, обов'язкових та факультативних курсів (таких, як одноосібні лекції), з-поміж яких студенти обирають на початку навчального року. Крім того, студенти мають право обрати спосіб, у який вони можуть вчитися, а також можуть здійснювати стажування в закордонних університетах та літніх школах і бути членами різноманітних студентських об'єднань, таких, наприклад, як ELSA (The European Law Students' Association).

На факультеті також діє міжнародна дослідницька програма «Право і його форми», у рамках якої студенти й магістри вивчають правила й норми реалізації міжнародних проектів. Наразі на факультеті навчаються біля 7 000 здобувачів юридичної освіти всіх трьох рівнів, що робить факультет найбільшим з-поміж інших у Польщі [4]. У рамках факультету

функціонує кілька інститутів: Інститут адміністративного права, Інститут історії права, Інститут теорії держави і права, Інститут цивільного права, Інститут кримінального права й Інститут міжнародного права. Вчена рада кожного інституту визначає загальні принципи його діяльності.

Інститут міжнародного права має в своїй структурі Департамент європейського права; Департамент міжнародного публічного права; Департамент міжнародного приватного і торгівельного права й Департамент міжнародного авіаційно- космічного права [4]. Усі департаменти функціонують за підтримки програми Еразмус, у кожному з них працюють від одного до трьох докторів філософії.

На факультеті діють також кілька центрів: Американський правовий центр, Англійський і європейський правовий центр, Іспанський правовий центр, Школа італійського права, Школа німецького й європейського права та Мережа з надання гуманітарної допомоги. Робота останнього об'єднання здійснюється разом з Університетським коледжем Дубліна, який пропонує кілька актуальних магістерських програм «Права людини», «Міжнародне гуманітарне право», «Міжнародне право реагування на стихійні лиха».

Американський правовий центр був заснований у 1998/1999 н.р. спільно з Державним юридичним факультетом Університету Флориди і факультетом права та управління Варшавського університету. Особливість правових досліджень Центру полягає в тому, що вони спрямовані на розширення польської юридичної освіти у міжнародній перспективі. Мета навчання студентів в галузі американського права - поглибити свої знання про прецедентне (загальне) право, яке є домінуючим у правових системах всього світу, а також ознайомитися з практичними аспектами американського права, вплив якого виходить далеко за межі Сполучених Штатів Америки. Іншим важливим завданням Центру є ознайомлення студентів з методами викладання, що використовуються в американських університетах. Тривалість курсу - два семестри. У перший рік навчання він складається з двотижневих модулів, а саме - лекцій англійською мовою. Лекції читаються професорами університету Флориди, з використанням як звичайних, так і

інноваційних методів, характерних для американських університетів.

Студенти, які беруть участь у курсі, отримують матеріали, підготовлені викладачами Університету Флориди. Кожен із модулів завершується складанням письмового іспиту. Після завершення курсу студенти отримують подвійні сертифікати про участь у навчанні, видані спільно Варшавським університетом і Університетом Флориди. Слухачами курсу можуть бути студенти I-У курсів факультету. Прийом кандидатів на навчання включає в себе перевірку їх іншомовної компетентності та інтерв'ю [2].

Центр із вивчення англійського та європейського права був створений в університеті в 1992 р. як спільна академічна благодійна установа Кембриджського та Варшавського університетів. Мета Центру - це надання польським студентам можливості ознайомитися з методологією та структурою системи загального права шляхом проведення курсів із окремих галузей англійського та європейського права, і, водночас, підготувати себе для майбутньої співпраці з зарубіжними колегами. Центр пропонує дворічну програму з англійського та європейського права, яка починається в жовтні поточного й закінчується в травні наступного навчального року. Для осіб, що навчаються в Центрі, існує можливість призупинити навчання на один рік, але в будь-якому разі загалом навчання має тривати не більше трьох років. Після успішного завершення курсу студенти отримують спільний диплом Варшавського і Кембриджського університетів. У рамках цього курсу викладаються такі дисципліни, як «Англійська правова система», «Договірне право», «Конституційне та матеріальне право ЄС», «Право інтелектуальної власності», «Право ділової кооперації», «Міжнародне торгове право».

Усі дисципліни викладаються англійською мовою, проходять у формі лекцій і практичних занять та є обов'язковими для вивчення. Навчання включає в себе 8-9 лекційних тижнів для всього потоку студентів (біля 16 осіб; лекції 90 хвилин), а потім більш індивідуалізовані курси лекцій для маленьких груп (6-8 осіб; лекції 60 хвилин), на яких вони обговорюють і опрацьовують матеріали з вузьких галузей права.

Як зазначалося, викладання здійснюється англійською мовою або вченими чи викладачами з Кембриджського університету, або з інших юридичних навчальних закладів, з інституцій ЄС, міжнародних юридичних фірм, що базуються у Варшаві й є резидентами Центру. Стандарти навчання та оцінювання контролюються благодійною організацією «Juris Angliae Scientia», а функціонування всього курсу контролюється академічним комітетом, що складається з керівників цієї організації й керівництва університетів Кембриджа й Глазго [3].

Курси німецького й європейського права, знані також як Школа німецького права, організовані в 1996 р. як результат тісної співпраці наступних структур: факультету прав й управління Варшавського університету, факультету права й економіки Рейнського університету Фрідріха-Вільгельма в Бонні й німецького фонду міжнародної правової співпраці. Однорічний курс створений для студентів і практикуючих юристів, які цікавляться юридичною системою Федеративної республіки Німеччина і її зв'язком з європейським законодавством, однак заняття можуть відвідувати й особи, що навчаються на інших факультетах. Усі лекційні й практичні заняття проводяться викладачами та юристами-практиками німецькою мовою. Всього у школі викладається сім курсів, і наразі вона може похвалитися 168-ма слухачами. Заняття школи відвідують також численні незареєстровані студенти; навчання безкоштовне. Це стало можливим як завдяки німецьким викладачам, які погодилися проводити лекції на безоплатній основі, так і фінансовій підтримці багатьох установ і підприємств, а також приватним спонсорам [3].

Таким чином, досвід іншомовної підготовки фахівців права в польських університетах може бути успішно використаний на українських теренах, що сприятиме підвищенню якості такої підготовки вітчизняних юристів.

Список використаних джерел

1. Academic Ranking of World Universities 2015 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.shanghairanking.com/ARWU2015.html>

2. American Law Center - Faculty of Law and Administration. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://en.wpia.uw.edu.pl/40,American_Law_Centre.html 311.

3. English and European Law Center - Faculty of Law and Administration [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://en.wpia.uw.edu.pl/41,English_and_European_Law_Centre.html

4. History - Faculty of Law and Administration [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://en.wpia.uw.edu.pl/102,History.html> 396.